

— वि eine Erklärung, einen Grundsatz aufstellen: तस्माद्वाप्येतर्हि वित्त्या व्याकुर्यथा वित्तमेव न इति Ait. Br. 3, 28.

3. अह्, अह्नाति ved. durchdringen, erfüllen Duīrup. 27, 25 (v. l. अह्).

1. अह् part. 1) bestätigend, versichernd: gewiss, sicher, ja, wohl; oder schwächer, so dass es nur den Nachdruck auf das vorangehende

Wort wirft und dabei zuweilen einen Gegensatz andeutet. Steht nie

am Anfange eines Satzes. विद्येदह् RV. 1, 92, 3. कर्ता मुदस्मि अह् वा उ

लोक्ताम् 7, 20, 2. वन्दस्व मरुता अह् 8, 20, 20. अर्षादह् प्रसूयः 3, 33, 11. वि-

धातमानोऽश्मत्ता अह्वायेनैवष्टे 4, 33, 6. काह् wo doch 10, 51, 2. आदह्

1, 6, 4. Sehr häufig nach अत्र 1, 48, 4. 52, 11. 84, 15. 133, 8. 151, 6. 4, 22,

7. 30, 7. mit न gewiss nicht: नो अह् प्र विन्दसि 10, 86, 2. दित्सन् इन्द्रि-

पयो नाह् देवः 1, 147, 3. नाह् विद्याच पृथिवी चैनम् 3, 36, 4. Çat. Br. 2,

4, 3, 12. — RV. 1, 119, 3. 140, 9. 146, 5. 151, 7. 2, 31, 7. 5, 7, 5. 52, 6. 8, 11,

4. 43, 8. 9, 77, 2. — Im Çat. Br. ist das verb. im Satz in der Regel be-

tonnt: अह्वास्महात्पत्यु मा यसान् 1, 7, 3. 3. नन्नमिवाह् किल वयमनुष्मिं

लोके भावितास्मः 12, 8, 7. प्रथममह्वात्तस्य स्रगस्य कोरात्पुत्तमं पृथस्य

4, 2, 3. 5. 1, 2, 3. 2. 3. तदह् dann gewiss 3, 7, 1, 30. — 2) erklärend und näher

bestimmend: nämlich: यदह् तिलास्तेन ग्राम्यन् Çat. Br. 9, 1, 4, 3. य-

दह् पुमास्तेन न स्त्री यदु केशवस्तेन न पुमान् 5, 1, 2, 14. 1, 3, 1, 11. 21. 3, 1,

1, 11. 9, 3, 34. हया वै देवा देवा अह्वैव देवा अथ ये ब्राह्मणास्ते मनुष्यदेवाः

2, 2, 2, 6. — 3) einräumend und einschränkend: zwar, freilich, wenig-

stens Nir. 1, 5. अत्यह् तदिन्द्रो ऽमुच्यत देवो हि सः Çat. Br. 1, 2, 3, 2. 3.

इमहेदं सन्नं कृषयश्चत्पात्रमन्त्रायं गृहपतिरस्मीति मन्यते 11, 4, 2, 8. mit

folgendem तु aber: द्रवो ऽह्वैव प्राणो य द्य क्षिरामः पुरुषस्तस्य त्वयना-

त्मा 8, 1, 1, 10. तदह्वैवाहिताग्नेः कर्म समानधित्वास्त्येव भवन्ति 13, 3, 5, 2.

10, 1, 1, 9. यस्यागमाद्व्यृथक्त्वमह् विसायते न त्रैद्विशिवाम् Nir. 1, 14. —

Nach P. 8, 1, 24 werden in Verbindung mit अह् nur die orthotonen

Formen der pronomm. gebraucht: ग्रामो युवयोराह् (entweder?) स्वम्. | आ-

वयोराह् (oder?) स्वम् u. s. w. Sch. Die Fälle, in denen das verbum fini-

tum den Ton behält, werden 8, 1, 39. 58. 61 besprochen. Der Sch. führt

folgende Beispiele an: अह् (पूतायाम् P.) माणवको भुङ्क्ते शोभनम्. || देवः

पचत्यह् (entweder?) | खाद्यत्यह् (oder?) || तमह् ग्रामं गच्छाः | तमह्वा-

रायं गच्छ् gehe du in's Dorf, du aber gehe in den Wald (विनिधिगे P.) ||

स्वयमह् (zwar) रथेन यतीः | उपाध्यायं पदातिं गमयति (क्षिप्रायाम् P.) ||

zu 62 bemerkt der Scholiast: समुच्चये चशब्दः केवलार्थो ऽह्वशब्दः || Med.

avj. 88 kennt von अह् folgende Bedeutungen: प्रशंसतिपयोः (lies ऽन्तिय-

योः), नियोगे, विनिग्रहे. — Von 2. अ. b.

2. अह् m. am Ende eines comp. s. u. अहन् am Ende.

अह्वाति (अहम् + या) m. n. pr. ein Sohn Sañjāti's MBu. 1, 3767.

VP. 447. LIA. I. Anh. XX. रह्वाती HARV. 1668 ist wohl nur ein Druck-

fehler.

अह्वै (von अहम्) adj. P. 5, 2, 140 (अह्वैयु Sch.). Vop. 7, 32. 33. eigen-

süchtig, stolz, hochmüthig AK. 3, 1, 50. H. 433. RV. 1, 167, 7.

अह्वेवादिन् अहम् + वादिन् adj. nur von sich redend, eingebildet, hoch-

müthig: अह्वे MBu. 1, 4641. 6529. BHAG. 18, 26.

अह्वेयम् (von अहम् + अवेयम्) n. ein Vorrang, den man selbst sich

anmaasst: अय ह् प्राणा अह्वेयसि (so verbunden ist zu lesen) व्यूदिरे

ऽह्वे अह्वान्यह्वे अह्वानस्मीति Kūind. Up. 5, 1, 6.

अह्वेयस (wie eben) n. dass.: अह्वेयसे विवदमानाः Çat. Br. 14, 9, 2,
7 = Bru. År. Up. 6, 1, 7. KAUSH. Up. in Ind. St. 1, 408, 7.

अह्वेसन (von अहम् + सन) adj. für sich gewinnend, selbst gewinnend:

Indra 8, 50, 9 (voc.). Dasselbe Wort mag ursprünglich gestanden haben

5, 73, 2: अह्वेयतमश्चिना त्रिरो विद्यो अह्वे सनो.

अह्वेपति m. = अह्वेपति P. 8, 2, 70, Vārt. 2.

अह्वेकर्तव्य (अहम् + कर्तव्य) adj. was man auf sich beziehen kann:

n. das Object des अह्वेकार Praçnop. 4, 8.

अह्वेकार (अहम् + कार) m. 1) Selbstbeziehung, das Bewusstsein des

Ichs, Egoismus Kūind. Up. 7, 23, 1. Praçnop. 4, 8. Çvetāçy. Up. 5, 8. उद-

वर्हात्मनश्चैव मनः सदसदात्मकम्. मनसश्चाप्यह्वेकारमभिमन्त्रामीश्वरम् ||

M. 1, 14. को ऽह्वेकार इति प्रोक्तः | — | महात्मानमह्वेकारः MBu. 3,

17384. fg. Jāgñ. 3, 177. BHAG. 7, 4. Sāmkjak. 22. 24. 25. Vedāntas. in BENF.

Chr. 207, 3. Bālab. 7. 8. 10. — 2) Selbstbewusstsein, grosse Meinung von

sich, Dünkel, Stolz, Hochmuth AK. 1, 1, 2, 2. H. 316. Vop. 11, 4. सान

दानमह्वेकारः तमा सत्यं धृतिः स्थितिः | इति नन्नगुणा राम दण्डश्चाप्यप-

कारिणाम् || R. 4, 16, 22. निर्ममो निरह्वेकारः BHAG. 2, 71. मूढतयाह्वेकार-

माश्रितो मन वचनं न करोपि PAÑKAT. 176, 2. मया निवारितो ऽपि न स्थितो

ऽतिलौक्याद्विद्याह्वेकाराच्च 247, 20. KATHĀS. 5, 135. अह्वेकारमिका तु सा

स्यात्परस्परं यो भवत्यह्वेकारः AK. 2, 8, 2, 70.

अह्वेकारवत् (von अह्वेकार) adj. von sich eingenommen, dünkelhaft,

stolz AK. 3, 1, 50.

अह्वेकार्य (अहम् + कार्य) n. das Object des Ichs, eine ganz persönliche

Angelegenheit: अह्वेकार्यसिचर्य रामस्य MBu. 3, 11206.

अह्वेकृत (अहम् + कृत) adj. 1) ein Bewusstsein von seinem Ich ha-

bend: प्रातिवृत्तयोवृत्तिविद्यादिभिरह्वेकृतः Jāgñ. 3, 151. — 2) egoistisch:

यस्य नाह्वेकृतो भावः BHAG. 18, 17. अह्वेकृतं (s. d.) uneigennützig. — 3)

stolz, hochmüthig H. 433. अह्वेकृताः | अमुत्येतुः — सुपर्णाद्याः पतत्रिणाः

MBu. 1, 8252. अह्वेकृतावलिः BRĀHMAṆ. 2, 11.

अह्वेकृति (अहम् + कृति) f. 1) Egoismus Bālab. 6. 10. 12. निर्गमो नि-

रह्वेकृतिः BHART. 3, 95. Vgl. अह्वेकृति. — 2) hohe Meinung von sich,

Dünkel ÇABDAR. im ÇKDr. युध्यते ऽह्वेकृतिं कृत्वा दुर्वलो यो वलीयसा

PAÑKAT. III, 42. अह्वेकृतित्याग KATHĀS. 5, 138.

अह्वेकृत (3. अ + कृत von कृन्) 1) adj. a) nicht verletzt VS. 19, 11. — b)

nicht geschlagen (von einer Trommel): अह्वेतानि वर्माणि ADBH. Br. in

Ind. St. 1, 41, 15. — c) beim Waschen nicht geschlagen, ungewaschen,

neu; von einem Kleide Çat. Br. 3, 1, 2, 19. 13, 8, 4, 6. 14, 9, 4, 12 (= Bru.

År. Up. 6, 4, 13). KĀTJ. Çr. 4, 7, 12. 5, 1, 22. 7, 2, 17. KAUC. 8. 9. 18. 76. 79.

94. MBu. 2, 99. SUÇR. 1, 316, 11. — 2) n. ein ungewaschenes, neues Kleid

HALĀJ. und ÇABDAR. im ÇKDr. अह्वेतत्त KĀTJ. Çr. 21, 3, 7.

अह्वेति (3. अ + कृति) f. Unversehrtheit RV. 9, 96, 4.

अह्वेन् n. und अह्वेन् (oder अह्वेन्) n. Up. 1, 157. Tag AK. 1, 1, 3, 2. H.

138. In der klass. Sprache ergänzen sich beide Stämme bei der Bildung

der cass.: von अह्वेन् stammt der instr. dat. abl. gen. loc. sg., der nom.

acc. voc. gen. loc. du. und nom. acc. voc. gen. pl.; von अह्वेन् die übrige

casus, P. 8, 2, 68. 69. Vop. 2, 54. 3, 150. 165. न geht nicht in णा über

3, 30. 6, 9. Anf. Im Veda hat der Stamm अह्वेन् eine weitere Ausdeh-

nung. अह्वे M. 5, 64. 102. 6, 69. एकाह्वेन (vgl. weiter u.) N. 19, 2. 10. R. 1, 38,